

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПЕДАГОГІЧНА ЕТИКА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Професійна освіта. Цифрові технології»
Спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Спеціалізація 015.39 Цифрові технології
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика
Протокол № 01 від 28 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогічна майстерність та педагогічна етика
Викладач (-і)	Кандидат педагогічних наук, доцент Ковальчук Віра Миколаївна
Контактний телефон викладача	0669104361
E-mail викладача	vira.kovalchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3кредити ЄКТС, 90год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Синхронна комунікація відбувається згідно розкладу занять-стаціонарно чи дистанційно – на платформах Zoom. Асинхронна комунікація здійснюється в аудиторії впродовж усього процесу вивчення дисципліни, у межах робочого часу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна « Педагогічна майстерність та педагогічна етика» вивчає наукові засади професійної етики в освіті та педагогіці, формує у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти наукові знання про сутність та специфіку педагогічної етики як складника професійної діяльності викладача та умінь розв'язувати професійні завдання у педагогічній сфері. Програма вивчення навчальної дисципліни « Педагогічна майстерність та педагогічна етика» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Професійна освіта Цифрові технології», що передбачає підготовку здобувачів першого(бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 «Цифрові технології»	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета курсу: розвиток у майбутніх викладачів закладу вищої освіти педагогічної культури та моральної свідомості; оволодіння сутністю, принципами та категоріями педагогічної майстерності та педагогічної етики; формування системи ставлень педагога до всіх суб'єктів освітнього процесу відповідно до норм і правил педагогічної етики. Завдання: –формувати етичну компетентність викладача закладу вищої освіти; –ознайомити здобувачів вищої освіти з об'єктом, предметом, категоріями та поняттями курсу «Педагогічна майстерність та педагогічна етика »; –охарактеризувати морально-етичні аспекти педагогічної праці, проаналізувати перспективи розвитку; –проаналізувати деонтологічні основи педагогічної професії; –вивчити особливості моральної свідомості та педагогічного такту викладача ЗВО; –оволодіти прийомами створення позитивного іміджу та способами їх застосування в конкретних умовах професійної діяльності; –виявити вимоги до професійного образу педагога; –дослідити правила етикету сучасного викладача ЗВО; –ознайомити з особливостями культури педагогічного спілкування; –вивчити етичні засади викладача вищої школи в системі його професійних взаємин; –окреслити проблему етико-педагогічної взаємодії педагога із суб'єктами освітнього процесу;	

розкрити етичні засади професійного вдосконалення викладача вищої школи.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

Загальні компетентності

ЗК- 06 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК- 01 Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності

СК-06 Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень

Програмні результати навчання

ПР-04 Розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах.

ПР-06 Донести зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПР-08 Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.

ПР-20 Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

ПР-25 Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
4	015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)	2	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Поняття про педагогічну діяльність, її структура й особливості.	2	2	10

1. Учитель як організатор педагогічного процесу у ЗСО. 2. Основні риси та функції сучасного вчителя. 3. Структура педагогічної діяльності учителя. 4. Закон України «Про освіту» про права й обов'язки педагога.			
Тема 2. Професійна етика педагога: функції, зміст, сутність. 1. Етико-аксіологічна спрямованість освіти. 2. Акмеологічна культура особистості педагога . . 3. Особливості професійної етики у закладі освіти. Регіональні особливості	2	4	10
Тема 3. Педагогічна майстерність організатора освітнього простору. 1. Сутність поняття «педагогічна майстерність» учителя. 2. Структура і рівні педагогічної майстерності. 3. Критерії педагогічної майстерності 4. Шляхи формування педагогічної майстерності. 5. Педагогічні вміння та такт педагога.	2	2	5
Тема 4. Сутність поняття «педагогічна техніка». 1. Основні компоненти педагогічної техніки. 2. Специфіка зовнішньої техніки та зовнішньої естетичної виразності педагога. 3. Поняття про внутрішню техніку вчителя. Прийоми саморегуляції.	2	2	10
Тема 5. Професійно значущі якості особистості педагога та їх характеристика. 1. Самопізнання та самовдосконалення. 2. Вимоги до сучасного педагога.		2	5
Тема 6. Етика і культура міжособистісного спілкування. 1. Моральні принципи й норми спілкування. 2. Діалог як основна форма спілкування. 3. Консультативна діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.	2	4	10
Тема 7. Етикет в професійній культурі педагога. 1. Імідж вчителя у корпоративній культурі закладу освіти.	2	2	10
Загальна кількість годин	12	18	60

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 бальна – 50 балів протягом семестру та 50 балів за залік “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно
Загальна система оцінювання курсу	

	застосувати набуті знання для аналізу педагогічних явищ; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проектних робіт. Терміни написання: денна форма – на парі, заочна форма – за 10 днів до сесії.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (15 балів); – оцінка за індивідуальне завдання (15 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів). Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 25 балів впродовж практичних занять (письмові роботи, усні відповіді). Умови допуску до підсумкового контролю (екзамену) передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен Форма здачі: тестовий контроль Підсумковий контроль здійсню згідно Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
	7. Політиканавчальної дисципліни
Письмові роботи	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проектних робіт. Терміни написання: денна форма – на занятті, заочна форма – за 10 днів до сесії

Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Відвідування занять (відпрацювання)	Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2023/08/polozhennia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.) https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Неформальна освіта	Визнання результатів неформальної освіти відбувається згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf

8. Рекомендована література

- Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: *навчально методичний посібник*/авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Прокопів Л.М., Салига Н.М./За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів./ІваноФранківськ, 2021. 400с
2. Васянович Г.П. Педагогічна етика. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/25887-13-predmet-struktura-funkts-zavdanniyapedagogchno-etiki.html>
3. Гулей К. В. Про етичну компетентність сучасного вчителя. URL: <http://oblosvita.com>.
4. Гура О. І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу:

- теоретико-методологічний аспект. *Монографія*. Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2016. 332 с. .
5. Етика: Навч. посіб. В.О. Лозовой, МІ. Панов, О.А. Стасевська та ін. Київ. Сучасний педагог. URL: <http://www.horting.org.ua/node/1436>
6. Журба К. Формування етичної культури вчителів як необхідна умова сучасного виховання. Режим доступу: URL: <http://library.udpu.org.ua>.
7. Ковальчук В. М. Михайло Галушчинський про вчителя та суспільне значення педагогічної праці. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. Тернопіль. №1. 2003. Тернопіль. С. 75 – 78.
8. Ковальчук В. М. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці. *I Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Педагогічна персоналістика: Теорія, історія, освітня практика»*, присвяченій 160-річчю від дня народження С. Русової 25 лютого 2016р., м. Івано-Франківськ. С.34
9. Ковальчук В. М. Людиноцентризм як гуманістично орієнтований підхід до формування нової людини. *Обрії*. 2014. №2 (35) С.47—49.
10. Ковальчук В. М. Професіоналізм педагога – головна умова забезпечення якості освіти. *Збірник наукових праць. Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди*. 2015. С.231-234.
11. Ковальчук В. М. Педагогічна культура викладача. Сучасний викладач у студентоцентричній моделі освітнього процесу університету. *Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, 3-4 березня 2016 року*. м. Івано-Франківськ: Видавництво ТОВ «ВГЦ «Просвіта», 2016. С.41-44.
12. Ковальчук В.М. Педагогічні умови формування та розвитку творчої особистості. *Інтернаука: збірник наукових праць*. №15 (77). Том 1. Київ, 2019. С.45-49.
13. Ковальчук В.М. Управління навчальною та виховною діяльністю загальноосвітнього навчального закладу. *Збірник наукових праць Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди*. 2015. С.268-271.
14. Ковальова І. О. Педагогічна іміджологія: сутність, етимологія, шляхи креативного використання у сучасному вищому навчальному закладі. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*. 2011. Вип. 6. С. 213-226. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2011_6_24_58
15. Конфлікт і взаємодія. URL: <http://osvita.ua/school/method/psychology/675/>
16. Навчальний посібник з курсу „Професійна етика вищої освіти” для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи»/ Алексєєнко А.П., Карпенко К.І., Гончаренко Л.О., Дейнека В.В. Харків: ХНМУ, 2015. 77 с.
17. Професійна етика. URL: <http://medbib.in.ua/professionalnaya-etika.html>
18. Педагогічна майстерність, її елементи. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/2286/97/>
19. Рисаченко Г. Етична компетенція сучасного викладача. *Освіта, технікуми, коледжі*. 2016. № 2. С.59-62;
20. Руснак І.С., Іванчук М.Г. Педагогіка і психологія вищої школи: навчально- методичний посібник. 2-ге вид., доп. Чернівці : Букрек, 2009. 176 с.
21. Єременко Т.В. Сучасні етичні проблеми педагогічної творчості . Типологія інформаційно-етичних ситуацій в навчальній діяльності, 2016.
22. Яким має бути профіль вчителя у соціальній мережі? URL: <http://www.prosvitcenter.org/uk/yakym-maye-buty-profilvchytelya-u-sotsialnij-merezhi/>
23. Хоружа Л. Етична компетентність сучасного вчителя. URL: <http://ru.osvita.ua>
24. Яким повинен бути сучасний педагог. URL: <http://old.lp.edu.ua/node/8510>
25. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII URL: [http:// www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18](http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18)